

POSTANOWIENIE

Dnia 22 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie dotyczącej wniosku o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego w O. M. N., po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej 22 stycznia 2025 r., na posiedzeniu bez udziału stron, wniosku prokuratora M. W. delegowanego do Prokuratury Krajowej, o wyłączenie SSN Marka Siwka od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZI 74/24,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k.

postanowił:

nie uwzględnić wniosku o wyłączenie SSN Marka Siwka od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZI 74/24.

UZASADNIENIE

Pismem z 23 grudnia 2024 r. delegowany do Prokuratury Krajowej prokurator M. W., wniósł na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. i art. 42 § 1 k.p.k. o wyłączenie sędziego Marka Siwka od orzekania w sprawie I ZI 74/24 z wniosku Prokuratury Krajowej o wydanie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego M. N. do odpowiedzialności karnej - z uwagi na istniejącą wątpliwość co do bezstronności sędziego w sprawie.

W uzasadnieniu wnioskodawca wskazał, że sędzia M. N. - objęty wnioskiem o wydanie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, od 2018 roku jest członkiem Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r.

o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, dzięki której SSN Marek Siwek uzyskał pozytywną opinię, umożliwiającą otrzymanie nominacji. Ta okoliczność może świadczyć zatem o braku bezstronności w rozstrzygnięciu sprawy sędziego M. N.

Wnioskodawca nadmienił, że przy wyznaczeniu składu Sądu do rozpoznania wniosku o wyłączenie, winien mieć zastosowanie art. 80 ustawy o Sądzie Najwyższym, § 80 ust. 1 i 2 regulaminu Sądu Najwyższego oraz reguły odnoszące się do zapewnienia jego rozpoznania przez Sąd bezstronny i niezależny, nieobarczony wadą, o której mowa w treści powyższego pisma procesowego. W rozpoznaniu wniosku nie powinien bowiem udziału brać sędzia powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r.

Wnioskodawca wskazał, że w poszanowaniu zasady niezawisłości sędziowskiej wyrażonej w art. 178 ust. 1 Konstytucji RP i ujętej w niej regule *nemo iudex in causa sua*, jak też i dla zagwarantowania prawa do rzetelnego procesu, wniosek o wyłączenie sędziego dotyczący sędziego powołanego na skutek wniosku KRS w składzie ukształtowanym nowelą z 2017 r., jako że sprawa główna dotyczy sędziego - członka owej Krajowej Rady Sądownictwa, nie powinien być rozpoznawany przez sędziego powołanego w tym samym trybie po 2017 roku, a prezes sądu powinien takich sędziów pominąć przy określaniu składu, co powinno już mieć miejsce na etapie stosowania procedury losowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o wyłączenie SSN Marka Siwka nie jest zasadny z następujących przyczyn.

Wyłączenie sędziego na wniosek, na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., jest pochodną okoliczności tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie,

To, że sędzia M. N. jest członkiem Krajowej Rady Sądownictwa od 2018 r. nie jest okolicznością, która mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość do bezstronności SSN Marka Siwka.

Nie jest to okoliczność wystarczająca do uwzględnienia wniosku, gdyż art. 41 § 1 k.p.k. podstawę wyłączenia sędziego łączy z uzasadnioną wątpliwością co do

bezstronności sędziego w danej sprawie, a w tym przypadku z wniosku o podjęcie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego M. N. do odpowiedzialności karnej za czyn z art. 231 § 1 k.k. i art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Wątpliwości co do bezstronności sędziego nie można przyjmować *a priori*, czyli bez rzeczowego wykazania takiej okoliczności.

Nie jest taką okolicznością sytuacja publicznoprawna wynikająca z objęcia stanowiska sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa „w kształcie prawnym określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych ustaw (Dz.U. z 2018 r, poz. 3)”.

Poprzedzająca powołanie na urząd sędziego procedura określona w ustawie, sama w sobie nie może składać się na podstawę wyłączenia sędziego na wniosek z art. 41 § 1 k.p.k.

Co najmniej pośrednio wynika z to z wyroków Trybunału Konstytucyjnego w których orzeczono, iż:

- Art. 49 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.) w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu podniesienia okoliczności wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, jest niezgodny z art. 179 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (wyrok z 9 czerwca 2020 r., P 13/19);

- -Art. 49 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.) w zakresie, w jakim za przesłankę mogącą wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie uznaje jakąkolwiek okoliczność odnoszącą się do procedury powoływania tego sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia urzędu, jest niezgodny z: a) art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, b) art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji (wyrok z 23 lutego 2022 r., P 10/19).

Innymi słowy, gdyby przyjąć miarę oceny podaną we wniosku, to sprawy sądowej M. N., nie mógłby rozpoznawać każdy sędzia, który przeszedł procedurę przed KRS, w okresie w którym jej członkiem był sędzia M. N.

Zapatrywanie wniosku nie jest zatem uprawnione i idzie za daleko.

Sędziowie są niezawisli i nieusuwalni (art. 178 i 180 Konstytucji RP), dlatego wyłączenie sędziego od rozpoznania sprawy nie może być dowolne.

Wnioskodawca nie wskazał z jakiego powodu okoliczność wzięcia przez SSN Marka Siwka udziału w procedurze przed Krajową Radą Sądownictwa miałyby rzutować na powstanie wątpliwości co do jego bezstronności w sprawie I ZI 74/24.

Kwestie ustrojowe związane z powołaniem sędziego miał na uwadze ustawodawca i wprost stwierdził, iż *„Niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości”* – art. 29 § 3 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym.

Natomiast art. 29 § 4 cytowanej ustawy stanowi, że: *„okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności”*.

To co nie jest sprzeczne z ustawą nie może być podstawą do wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy.

Wykładnia art. 41 k.p.k. nie może być dowolnie szeroka, bo nie może prowadzić do wyłączenia sędziego w każdej sytuacji i w każdej sprawie (*iudex suspectus*), bowiem tego nie przewiduje nawet wyłączenie na podstawie art. 40 k.p.k. (z mocy prawa *iudex inhabilis*).

W aspekcie normy z art. 41 k.p.k. w zw. z art. 42 k.p.k. chodzi o obiektywny brak bezstronności sędziego w danej sprawie.

Przeciwnie zapatrywanie, że wystarczy subiektywne przekonanie lub odwołujące się do „postronnego obserwatora” nie zawsze są właściwą miarą bezstronności, zwłaszcza w sytuacji, gdy strona reprezentowana jest przez fachowego prawnika, a poza tym może korzystać na dalszym etapie z regulacji procesowych.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 41 § 1 k.p.k. w związku z art. 10 § 1 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym oraz art. 128 ustawy 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych).

[M. T.]

ł.n